

Statement of the Pugwash Council, Hiroshima, Japan, July 2005

پنجاه و پنجمین کنفرانس علوم و امور جهانی پاگواش

شصت سال پس از هیروشیما و ناگازاکی

بیانیه کنفرانس شورای پاگواش

هیروشیما، ژاپن، ۲۷ ژوئیه ۲۰۰۵ برابر ۵ مرداد ۱۳۸۴

شورای پاگواش که در جریان پنجاه و پنجمین کنفرانس پاگواش منعقد از ۲۲ تا ۲۷ ژوئیه ۲۰۰۵، همزمان با شصتمین سالگرد انهدام اتمی هیروشیما و ناگازاکی، در هیروشیمای ژاپن برگزار شد، نگرانی شدید خود را از وجود تهدید تسلیحات اتمی برای امنیت بین المللی ابراز می دارد.

از ۱۹۹۵، آخرین جلسه ای که پاگواش در هیروشیما برگزار کرد تاکنون، فرصتهای زیادی از دست رفته و امنیت بین المللی خصوصاً با تهدید اتمی رو به وخامت گذاشته است. طی این دوره، کشورهای بیشتری به تسلیحات اتمی دست یافته اند، پیشرفت زیادی در خلع سلاح اتمی رخ نداده، تسلیحات اتمی نوینی مطرح شده اند و دکتترین های نظامی که بر کاربرد بالقوه تسلیحات اتمی بسیار تاکید دارند، در حال بازبینی می باشند.

آن امیدهایی که در دهه نود، بی درنگ پس از دوران جنگ سرد، بمنظور ایجاد یک نظم جدید جهانی ایجاد شده بود، با پیدایش تروریسم تندروی بین المللی، مداخلات یکجانبه نظامی و تهدیدهای حملات پیشگیرانه و نبود پیشرفت در دسترسی به نیازهای اساسی امنیت انسانی، جملگی بر باد رفت.

همه این مسائل، به تعهد تازه ای نسبت به حقوق و برابری بین المللی، همکاری واقعی چندجانبه و تقویت سازمانهای منطقه ای و بین المللی نیاز دارد که بنوبه خود می توانند اولویت لازم را به امنیت انسانی فراتر از محدوده های ملی بدهند.

تسلیحات اتمی

هفتمین کنفرانس بازنگری پیمان منع گسترش اتمی (ان.پی.تی.) که در بهار ۲۰۰۵ در نیویورک برگزار گردید، به بن بست کشانیده شد و پنج دولت اصلی دارای تسلیحات اتمی (ایالات متحده، روسیه، انگلستان، فرانسه و چین) تمایل چندانی به اقدامی قاطعانه در به اجرا درآوردن تعهداتشان مطابق ماده ۶ پیمان منع گسترش اتمی نشان ندادند؛ تا به انهدام غیرقابل برگشت زرادخانه اتمی شان بطور قاطع ملزم نباشند. برخورد کارشکنانه دولت آمریکا، کنفرانس بازنگری پیمان منع گسترش اتمی را، بویژه از پیش از آغاز کار، با شکست روبرو ساخت. دولتهای دیگر را نیز بهمین نحو باید به خاطر از دست دادن این فرصت مناسب در کنفرانس مزبور، مورد ملامت قرار داد. آنان نتوانستند مشکلاتی مانند

دسترسی عادلانه به فن آوری اتمی را آن گونه که ماده چهارم پیمان اجازه می دهد، بطوری حل و فصل کنند که در عین حال، به تقویت رژیم حفاظت از مواد اتمی که قابلیت استفاده نظامی را دارد منجر شود.

چارچوب وسیع خلع سلاح اتمی در خطر از هم فروپاشیدن است. پیمان جامع منع آزمایش های هسته ای (سی.بی.تی.بی.تی.) قوت اجرایی نیافته است. هنوز ایالات متحده و روسیه باید روند کاهش آنچه را که پیمان مسکو مقرر داشته است، تشدید کنند و گفتگو درباره پیمان تعیین سقف مواد شکافتنی (اف.ام.سی.تی.) بمنظور نابودی تولیدات اورانیوم غنی شده سنگین و پلوتونیوم که کاربرد تسلیحاتی دارد، آغاز شود. اقدامات بسیار بیشتری نیز باید انجام گیرد تا انبارهای موجود اورانیوم غنی شده سنگین که خطر آن را دارد که در دست گروههای تروریست بیفتد تحت نظارت واقع شده و از شرشان خلاص شوند. استقرار تعداد قابل توجهی از تسلیحات اتمی تاکتیکی در اروپا و جاهای دیگر ادامه دارد، در حالی که در برخی نقاط برای توسعه و استقرار تسلیحات فضایی، فشارها روبه افزایش است. با فرض این که تاکنون تسلیحات در فضا مستقر نشده باشد، زمان آن فرارسیده است که حریم فضا را که کاربرد غیرنظامی آن پراهمیت است، محفوظ نگه داریم.

قیمت های بالای نفت، گسترش فن آوری اتمی جدید و بی خطر و نگرانی های مربوط به دگرگونی آب و هوای جهانی، دوباره نیروی اتمی را برای تولید انرژی، بصورت راه حلی بالقوه جذاب در آورده است. ضرورت دارد نسبت به پیدآمدهای گسترش ایجاد نسل جدیدی از نیروگاههای انرژی اتمی و تاسیسات نو فرآوری سوخت مصرف شده، توجه جدی بعمل آید. لازم است به اقدامات مربوط به جلوگیری از چرخه های سوخت پلوتونیوم - محور، توجه ویژه ای صورت گیرد. راه هایی مانند نظارت چندجانبه چرخه های سوخت اتمی، همانگونه که به تازگی در گزارشی از سوی آژانس بین المللی انرژی اتمی (آی.ا.ای.ا.) مطرح شده، می تواند به تقویت موانع بین برنامه های اتمی غیرنظامی و نظامی یاری رساند.

در این زمینه، درباره گفتگوهای اخیر بین ایالات متحده و هند برای از سرگیری کامل همکاری در مسائل اتمی غیرنظامی به اطلاعات بیشتری نیاز است. در حالی که ما به ضرورت مبادله فن آوری و بهترین کارکردها برای ایمن سازی و بازدهی هرچه بیشتر نیروی اتمی اعتقاد داریم، می باید پیشینه همکاری دیگر کشورهایی که دارای تسلیحات اتمی اند با کشوری که عضو پیمان منع گسترش اتمی نیست، به دقت موردبررسی قرار داد.

شورای پاکواش، همه دولت ها را فرامی خواند تا بعنوان گامی مهم و فوری، برای کاهش تهدید اتمی، به تعهدات خود نسبت به پیمان منع گسترش اتمی پایبند بمانند، سی.بی.تی.بی.تی. را به تصویب برسانند و پیمان تعیین سقف مواد شکافتنی (اف.ام.سی.تی.) را امضاء نمایند. اقدامات تکمیلی دیگر، مانند پذیرش سیاستهای اتمی عدم استفاده نخست از سلاح های اتمی، و لغو سیستم های هشیاردهنده پرتاب (موشک های) اتمی، می تواند امنیت بیشتری علیه استفاده ناخواسته و نادرست از تسلیحات اتمی در یک بحران را فراهم سازد.

افزون بر این، شورای پاکواش بر این باور است که اقدام سازنده ای باید با دولتهای همفکر آغاز شود تا پیش شرطهای حقوقی، سیاسی و فنی برای نابودی تسلیحات اتمی شناسایی شوند. همان گونه که در ابتکار عمل قدرتهای میانه (ام.پی.آی) پیشنهاد شده، این کوششها به روند "پیمان منع گسترش اتمی" یاری می رساند و می تواند اساس مذاکره احتمالی را برای موافقتنامه ناظر بر منع و نابودی تسلیحات اتمی فراهم آورد. تسلیحات اتمی باید غیرقانونی و غیراخلاقی اعلام شود. ما از همین اجلاس، که چندان هم از منطقه صفرهیروشیما دور نیست، همکاران دانشمند و

شهروندان را به مقابله با تهدید بکارگیری تسلیحات اتمی که می تواند هر لحظه بدون هشدار از پیش، در هر نقطه جهان رخ دهد، دعوت می کنیم. پیام ما به رهبران سیاسی و دولتی، پیامی ساده اما تلخ است: تا زمانی که تسلیحات اتمی وجود دارد، روزی بکار گرفته خواهد شد.

درگیری های منطقه ای

در شرق آسیا، علائم امیدوارکننده ای حاکی از سرگیری گفتگوهای شش جانبه به چشم می خورد که می تواند در رابطه با برنامه اتمی جمهوری دموکراتیک خلق کره، به کاهش تنش و به راه حلی مرضی طرفین منجر شود. خروج جمهوری دموکراتیک خلق کره از پیمان منع گسترش اتمی در سال ۲۰۰۳، نظام منع گسترش تسلیحات اتمی را با خطرناکترین چالشهای خود روبرو ساخت. موافقتنامه ای که تعهد رسمی کره شمالی را نسبت به پاک سازی شبه جزیره کره از تسلیحات اتمی اعلام بدارد و جمهوری دموکراتیک خلق کره را به پیمان منع گسترش تسلیحات اتمی بازگرداند، می تواند کمک بزرگی برای منع گسترش اتمی جهانی بشمار آید.

موقعیت در آسیای جنوبی، نیز بهمین گونه خوشبین کننده است، زیرا هند و پاکستان به بهبود و گشایش روابط بین خود ادامه می دهند. ابتکار عمل پاکواش در دسامبر ۲۰۰۴ پیرامون مساله کشمیر، در صحنه گسترده اقدامات اعتمادسازی بین دو کشور، نقطه تحولی بشمار می رود. با وجود این، به مراقبت زیادی نیاز است تا اطمینان حاصل شود که تنش احتمالی آتی به زدو خورد و بکارگیری محتمل تسلیحات اتمی منجر نخواهد شد. در این راه اجرای اقدامات مربوط به اعتمادسازی اتمی بین دو کشور، از همه چیز مهمتر بنظر می آید.

بدیهی است که وضعیت در خاورمیانه تا حد زیادی نگران کننده تر است. تروریسم و بی ثباتی، عراق را بطور پیوسته به ستوه آورده و تاریخ خروج ایالات متحده و نیروهای نظامی خارجی را که به عراق اجازه خواهد داد آینده سیاسی خود را بنا کند، به تاخیر انداخته است. مشابه همین نگرانی ها در افغانستان وجود دارد. اسرائیل و فلسطینی ها برای نیل به حل مناقشات خود راه درازی در پیش دارند و مرحله بعدی، که خروج بسیار حساس اسرائیل از نوار غزه است، می باید با از سرگیری گفتگوها برای یافتن راه حل صلح جویانه و عادلانه پیگیری شود.

پاکواش، برای پاکسازی خاورمیانه از تسلیحات کشتار جمعی (و.ام.دی.)^۱ تلاش زیادی بکار برده است. عوامل پیچیدگی اساسی در این رابطه عبارتست از سیاست پنهانکاری اتمی اسرائیل، و این که دولت های خاورمیانه یکی یا هر دو موافقتنامه تسلیحات بیولوژیکی و شیمیایی را امضا نکرده و به تصویب نرسانده اند و نبود قطعیت درباره شکل گیری و اهداف برنامه ایران برای غنی کردن اورانیوم.

اقدامات جسورانه ای باید در این منطقه بی ثبات جهان انجام شود تا با کاهش یافتن تهدیدهای مربوطه به تسلیحات اتمی و شیمیایی و احتمالاً^۲ بیولوژیکی، راه ایجاد منطقه ای عاری از تسلیحات کشتار جمعی (و.ام.دی.)^۲ در خاورمیانه، هموار

^۱ W.M.D.

^۲ W.M.D.

شود. کلی تر اینکه، حمایت بین المللی برای اصلاحات دموکراتیک و توسعه اقتصادی می تواند موجب کم اثر شدن جذابیت گروه های تروریست افراطی شود. حل و فصل اختلاف اسرائیل- فلسطین برای پیشبرد امنیت منطقه ای واجد اهمیت حیاتی است.

درگیری و بی ثباتی در دیگر مناطق جهان، از جمله در کشورهای تازه به استقلال رسیده آسیای مرکزی، از قفقاز گرفته تا آفریقای غربی و شرقی، و آسیای جنوب شرقی نیز نگران کننده است، هر چند این مناطق از نظر تهدید کاربرد تسلیحات اتمی به همان اندازه جدی تلقی نمی شود. برای حل اختلاف ها، همکاری موثر بین سازمانهای بین المللی و منطقه ای مناسب تر از اقدامات یکجانبه و بکارگیری پیشگیرانه یا وسیع نیروهای نظامی است. گفتگو بین متحدان استراتژیک قدیم و جدید یعنی بین ناتو و سازمان پیمان امنیت دستجمعی (سی.اس.تی.او) و همینطور بین اتحادیه اروپا و ناتو، برای همکاری بالقوه در پشتیبانی از صلح و در هر بحرانی در آینده، بویژه باید مورد حمایت قرار گیرد.

امنیت انسانی

امنیت واقعی جهانی، هرگز ممکن نخواهد شد مگر اینکه مولفه های امنیت انسانی، از جمله دسترسی عادلانه به غذا، آب، بهداشت، آموزش و فرصت های اقتصادی فراهم شود.

در پنجاه و پنجمین کنفرانس پاگواش، در هیروشیما، این مطالب و دیگر موضوع ها، از طرف سخنرانانی مانند قاضی سی.جی. ویرامانتی^۳، از سریلانکا، که ارائه کننده سخنرانی ویژه در سلسله سخنرانی های دوروی هاجکین^۴ بوده، و دکتر نوبای سو آبه^۵ (معاون دبیرکل امور خلع سلاح سازمان ملل) و شهردار هیروشیما تاداتوشی آکیبا^۶، پروفیسور جان هولدرن^۷ از دانشگاه هاروارد و پروفیسور ام.اس. سوامی ناتان^۸ و پروفیسور پائولو کوتا-راموسینو^۹، به ترتیب رئیس و دبیرکل پاگواش مورد توجه قرار گرفت.

در متن اهداف توسعه هزاره سازمان ملل که در سال ۲۰۰۰ اعلام شد و در پاییز ۲۰۰۵ در سازمان ملل متحد موردبازبینی قرار گرفت، این حقیقت غم انگیز که امنیت انسانی برای مردم جهان در معرض مخاطره قرار دارد، به قوت خود باقی ماند. هنوز اکثریت عمده ای از مردم جهان در دسترسی به نیازهای اولیه انسانی خود با محرومیت غیرقابل قبولی روبرو هستند. لازم است که با همکاری فشرده بین المللی، بویژه بین کشورهای صنعتی و کشورهای درحال توسعه، این نابرابری که اغلب بطور مستقیم از عدم امنیت و وجود درگیری ناشی می گردد جبران شود. همانگونه که درضمن پنجاه و پنجمین کنفرانس پاگواش خاطر نشان شد، وعده اعطای فن آوری نوین برای پیشرفت در زمینه استفاده دائمی از منابع، مطلبی واضح است اما چنین چیزی هنوز در اختیار مردم جهان قرار داده نشده است.

^۳ C.G. Weeramantry

^۴ Dorothy Hodgkin

^۵ Nobuyasu Abe

^۶ Mayor Tadatashi Akiba

^۷ J. Holdren

^۸ M.S. Swaminaltan

^۹ P. Cotta-Ramusino

برای دانشمندان حائز اهمیت است تا مسئولیت فردی خود را نسبت به عرضه سودمند کارشان در پیشبرد امنیت واقعی انسانی برای همگان بیاد داشته باشند و این پیام را به افکار عمومی، دولت ها و نهادهای بین المللی برسانند.

* * * * *

برای نخستین بار در پنجاه و پنجمین کنفرانس پاگواش یکی از دو بنیانگذار و رئیس سابق پاگواش، سر ژوزف روتبالد که همواره از سال تاسیس پاگواش در ۱۹۵۷، در جلسات شرکت می کرد، نتوانست حضور یابد. بعنوان یکی از امضاکنندگان اعلامیه راسل - انشتین در سال ۱۹۵۵ که سند تاسیس کنفرانس های پاگواش است، سر ژوزف روتبالد در پیامی که به کنفرانس فرستاد بخشی از اعلامیه یادشده را چنین نقل نموده است که: "ما، بعنوان انسان، از انسانهای دیگر، درخواست می کنیم انسانیت خود را بخاطر داشته باشند و دیگر چیزها را فراموش کنند."

شورای پاگواش، همه ما و نیز دولت های ملی، نهادهای چندجانبه و سازمانهای غیردولتی بین المللی را برای هدایت جامعه بین المللی به منظور پرهیز از اتکاء گمراه کننده به تسلیحات اتمی و خطرات مصیبت آمیزی که در صورت عدم پیشرفت سریع در کاهش چشمگیر و انهدام نهایی تسلیحات اتمی در انتظارمان است برای عمل به این طرز فکر فرا می خواند.

آنچه در هیروشیما و ناگازاکی روی داد، هرگز نباید دوباره رخ دهد.

End of Persian text.